

közgyűlési határozat alapján kibocsátott 275.000 új részvénytől az 1923. évi október hónap 1. napján életbelépett 1923. évi 117.301. számú pénzügyminiszeri rendelet alkalmazásával a 3.500 korona kibocsátási ár után számítva darabonként 120 korona III. fokozatu illetéket szedett be azon az alapon, hogy az illetékfizetési kötelezettség az 1920 : XXIV. törvény 14. §-ának 7. pontja szerint az alaptőke felemelésének a Központi Értesítőben 1923. évi október hónap 25. napján történt kihirdetését követő 30. napon, tehát az említett rendelet életbelépése után állott be. A panaszos részvénytársaság a beszedett 33.000.000 korona 11.000.000 koronányi részének a visszatérítését azon az alapon kéri, hogy a kincstár illetékkövetelési joga a részvényeknek 1923. október hónap 1. napja előtt történt kibocsátásakor nyílt meg, az illetékeket tehát csak az 1920 : XXIV. törvény 1. §-ában megszabott összegekben tartozott volna befizetni. Az igényt jogosnak elismerni nem lehetett, mert az 1875 : XXXVIII. törvény 181. §-ának első bekezdésében lévő abból a rendelkezésből, amely szerint az alapszabályok módosítása tárgyában hozott határozatnak a kereskedelmi cégjegyzékbe bevezetés előtt joghatálya nincs és abból, hogy a második bekezdés értelmében az olyan határozat bejegyzését, amelynek következtében a korábbi közzétételben foglaltakra nézve változás történik, közzé kell tenni, okszerűen következik, hogy a részvénytársaság által kibocsátott új részvények illetékére a kincstár joga csak az alaptőke fölemelése tárgyában hozott határozat bejegyzésének a kihirdetése napján nyílik meg.

Az olyan szerződés, amelynek alapján az építész a ház építési költségei fejében a ház bérét telekkönyvi biztosítás mellett huzza, nem bérleti és haszonélvezet-átruházási, hanem építési szerződés, amelytől az építési költség alapján III. fokozat szerint illeték jár. (Közgazgatási bíróság 3200/1924. P. sz.) A panaszolt illeték kiszabásának alapjául az a szerződés szolgált, amelyet panaszos dr. V-vel 1913. évi augusztus hó 12-én aziránt kötött, hogy a panaszos dr. V. ingatlanára, az azon levő épület lebontása mellett egy háromemeletes és ezenfelül műtermes házat épít s az építési költség fejében a panaszos a felépítendő épület bérjövédelmét 51 évig huzza azzal a korlátozással, hogy a bérjövédelméből a ház adóit és a tulajdonosnak évi 12.000 koronát kifizetni köteles és illetőleg amellyel a panaszos javára az említett ingatlanokra a haszonélvezeti és kizárólagos bérbeszedési jog 1913. évi november hó 1-től 1964. évi október hó 31-ig terjedő időtartamra a telekkönyvi hatóság által bekebeleztetett. A panaszolt kiszabási határozattal az említett szerződés bérleti és haszonélvezet-átruházási szerződésnek minősítették, az ellenérték a szerződő felek részéről nem kifogásolt 310.000 koronában s az illeték a haszonbérlet után 375 koronában a haszonélvezet átruházása után 13.330 -koronában és a bejegyzés után 210 koronában állapították meg.

Az említett szerződés azonban tartamánál fogva nem bérleti és haszonélvezet-átruházási, hanem építkezési szerződésnek minősül, amelyben a panaszos egy háromemeletes épület fölépítésére kötelezte magát az 51 évig szedhető bérösszeg ellenében, amelyből azonban a tulajdonosnak évenként 12.000 koronát kiadni és az adókat fizetni köteles. Nem tekintendő az ügylet különösen haszonélvezet-átruházási szerződésnek, bár a panaszos javára a haszonélvezeti, illetőleg bérbeszedési jog telekkönyvileg is bekebeleztetett, azért, mert a haszonélvezeti jog a magyar jog szerint nem öröklhető, már pedig a szerződés 16. pontja szerint a panaszos örököseire is átszáll az kikötött 51 év tartamára a bérbeszedési jog, amiből következik, hogy a panaszos javára eszközölt telekkönyvi bekebelezéssel a panaszosnak az 51 évig tartó bérbeszedésből álló követelése tekintendő biztosítottnak, amely a panaszos építési költség követelésével, vagyis a kiszabásnál alapul vett és nem kifogásolt 310.000 koronával tekintendő egyenértékűnek. Ehhez képest a panaszost az építkezési szerződés után az illetéki díjjegyzék 33. tétele alapján 310.000 koronától a

III. fokozat szerint 1937 korona 50 fillér és a tkvi bejegyzés után az III. dijj. 16. tétele alapján 310.000 koronától 0.7 százalékkal 2170 korona illeték fizetésére lehetett és kellett kötelezni.

Az a körülmény azonban, hogy a panaszos az építkezés befejezése után bérbeszedési jogáról külön okiratban lemondott, a foganatba ment építkezési szerződés és a megtörtént telekkönyvi bejegyzés után járó illeték törlésére az illetékszabályok 101. §-ában foglalt szabályok figyelembevételével törvényes jogcímet nem ad.

Közsénkiaknázási jog megszerzése adásvétel, nem pedig bérlet. (Közgazgatási bíróság 14694/1922. P. sz.) A kiszabás alapjául szolgáló szerződési okirat szerint a panaszos részvénytársaság 60 évre „bérbe vette“ Sz. község földbirtokosaitól az ingatlanaikban található köszenet, a köszenekutatási, bányanyitási, kiaknázási és értékesítési joggal. A kutatási időt a szerződő felek 1903. évi január hónap 1. napjától számított 15 évben állapították meg, amely idő alatt a panaszos részvénytársaság a kutatási jogért az első három évre évi 1.200 horona, a második három évre évi 2.000 korona és az utolsó kilenc évre összesen 20.000 korona „kutatási tiszteletdíjat“ tartozott fizetni, a bányanyitástól kezdve pedig a kiaknázott és elszállított köszen minden métermázsája után 4 fillér „bért“ fizet, amely azonban évi 4.000 koronánál kevesebb nem lehet. Ezenfelül kötelezte még magát a panaszos részvénytársaság, hogy a község két egyházának 1.000—1.000 koronát és bányanyitás esetében még 1.000—1.000 koronát adományoz, a rendszeres bányauzem megkezdésétől számítva községi célokra minden évben ingyen 800 métermázsaszenet szolgáltat ki és az 1906. évtől kezdve, a szerződés tartama alatt a községháza és jegyzői lakás, meg a katolikus és református iskolák fűtésére 250 métermázsaszen váltáságra fejében évenként 400 korona készpénzt fizet. A pénzügyigazgatóság a jogügyletet bérleti szerződésnek minősítette és az okirat első példányának első ívétől járó II. fokozatu illetéket az illetékszabályok 61. §-ának B) és g) pontjaiban levő rendelkezések alkalmazásával az időszakonként változó mennyiségű szolgáltatások 60 évi, legkisebb összege, vagyis 209.600 korona egy évi átlagának: 3.493 korona 33 fillérnek és ideszámítva a bányanyitástól kezdve fizetendő évi 4000 korona legkisebb „bért“ is, az évenként egyenlő mértékben teljesítendő szolgáltatások értékeinek a tiszteres összegei, meg az egyházaknak adandó 4.000 korona, összesen 98.933 korona 33 fillér után állapította meg. A pénzügyigazgatóság által megállapított 307 korona illetéknek 135 koronára való leszállítását a panaszos részvénytársaság azon az alapon kéri, hogy az illeték csak a 60 év alatt fizetendő 209.600 korona „bér“ egy évi átlagának: 3.493 korona 33 fillérnek a tiszteres összege, vagyis 34.933 korona 33 fillér után jár. Az igényt jogosnak elismerni nem lehetett. A jogügylet, amelyről a kiszabás alapjául szolgáló okirat szól, nem bérleti, hanem adásvevési szerződés, mert annak nem időnkint megújuló gyümölcsnek, hanem dolog állagának és ingó dologra vonatkozó jogoknak az átruházása a tárgya. Ezért a kinstár az illetékszabályok 61. §-ának első bekezdése, meg az illetékdíjjegyzék I. tételének A. a) pontja és az ehhez a tételhez tartozó I. jegyzet alapján az okirat első példányának első ívétől a 60 év alatt fizetendő összes vételár és mellékszolgáltatások értéke után III. fokozatu illetéket követelhetett volna, még pedig a kutatási jogért kikötött pénzszolgáltatásoknak, a kiaknázott és elszállítandó köszenért évenként legkisebb összegben fizetendő 4.000 korona vételárrészleteknek és a meghatározott mennyiségű mellékszolgáltatások értékeinek az összege után végleges összegben, a kiaknázandó és elszállítandó köszenért az évi 4.000 korona legkisebb vételáron felül métermázsánként fizetendő 4 fillérék összege után pedig az illetékszabályok 73. §-a szerint való megállapítással csak egyelőre és ideiglenesen. Ez az illeték sokkal több lenne, mint amennyit a pénzügy-